

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. liepos 20 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukaviniienės, Artūro Driuko ir Virgilijaus Grabinsko (kolegijos pirmininkas), susipažinusi su 2023 m. liepos 12 d. paduotu **ieškovų N. M. ir L. M.** kasaciniu skundu dėl Šiaulių apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. balandžio 17 d. nutarties peržiūrėjimo

n u s t a t ė:

Šiaulių apylinkės teismas 2022 m. spalio 4 d. sprendimu netenkino ieškovų reikalavimų dėl sandorių (jų dalių) pripažinimo apsimestiniais, įpareigojimo atsakovams priimti pinigų ir nuomos sutarties pripažinimo negaliojančia. Šiaulių apygardos teismas 2023 m. balandžio 17 d. nutartimi šį sprendimą paliko nepakeistą.

Kasaciniu skundu ieškovai prašo panaikinti Šiaulių apylinkės teismo 2022 m. spalio 4 d. sprendimą ir Šiaulių apygardos teismo 2023 m. balandžio 17 d. nutartį bei perduoti bylą nagrinėti pirmosios instancijos teismui iš naujo, arba priimti naują sprendimą – ieškinių patenkinti. Kasacinis skundas grindžiamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, kad kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliamų teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui. Taigi, kasacinis skundas gali būti priimtas tik tuo atveju, jeigu jame nurodytas bent vienas kasacijos pagrindas, nustatytas CPK 346 straipsnyje, taip pat nurodyti išsamūs teisiniai argumentai, patvirtinantys nurodyto kasacijos pagrindo buvimą (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas).

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą, ir argumentuotai pagrįsti, kad šis teisės pažeidimas turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą bylose, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, ir argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Ieškovai kasaciniame skunde nurodė šiuos argumentus:

1) teismas pažeidė Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 1.87 straipsnio 1 dalį ir kasacinio teismo praktikoje nustatytą taisyklę, kad tuo atveju, jeigu sandoris sudarytas kitam sandoriui pridengti, apsimestiniam sandoriui turi būti taikomos sandorio, kurį šalys iš tikrųjų turėjo galvoje, taisyklės. Teismas netinkamai įvertino tikrąją šalių valią sudarant pirkimo–pardavimo sutartis. Byloje pateikti įrodymai patvirtina, kad būtent ieškovas gavo pasiūlymus iš žemės sklypų pardavėjų dėl sutarčių sudarymo, tik jis rūpinosi, kad šios sutartys būtų sudarytos, bendravo su žemės sklypų pardavėjais, su dauguma kurių atsakovai susipažino tik sandorio sudarymo dieną pas notarą, derėjosi dėl sandorių sudarymo sąlygų, vykdė ūkinę veiklą žemės sklypuose. Sprendami dėl žemės sklyvo pirkimo–pardavimo sutarties su atpirkimo teise pripažinimo apsimestiniu sandoriu, teismas taip pat netinkamai taikė CK 1.87 straipsniu nustatytą ir kasacinę teismų praktiką, nes vidinis šalių susitarimas buvo dėl žemės sklypo atpirkimo ne už 60 000 Lt, o už 100 000 Lt. Teismas taip pat neatsižvelgė į tai, kad atsakovai savo neteisėtais veiksmais neleidė ieškovui įgyvendinti atpirkimo teisės. Byloje nurodytų aplinkybių visuma patvirtina ir tai, kad, sudarydamos dovanojimo sutartį, šalys nesiekė tokia sutartimi būdingų teisinių pasekmių;

2) teismas pažeidė CPK 12 ir 17 straipsnius, nes apribojo įstatyme nustatytą ieškovo teise leistomis irodinėjimo priemonėmis irodinėti ieškinio dalyką ir pagrinda, šie proceso teisės normų pažeidimai iškreipė šalių lygias procesines teises, irodinėjimo procesą ir neatitiko šiuo klausimu kasacinio teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos. Teismas nepagrįstai atsisakė priimti ieškovo teiktus įrodymus – jo atliktus garso įrašus ir jų stenogramas, nepaisydami aplinkybės, kad šiuo įrodymu turėtų atsikleisti bylai svarbios aplinkybės. Nors pagal nuoseklia kasacinio teismo praktiką teismas, sprenddamas dėl garso įrašų, kaip irodinėjimo priemonės, leistumo civilinėje byloje, kiekvienu atveju turi vertinti konkrečias bylos aplinkybes, aiškintis garso įrašų pateiktos informacijos turinį pagal garso žmogaus privačiam gyvenimui aspektu, taip pat analizuoti, ar asmuo, kuris remiasi privatumo teisės pažeidimu, siekdamas palankaus procesinio sprendimo, nepiktinaudžiausia šia teise ir nesielgia nesažiningai, pirmosios instancijos teismas neatliko tokio vertinimo ir suteikė nepagrįstai reikšmę atsakovų motyvams, kuriais jie neigė šiuo įrodymu priėmimo galimybę. Atsisakydamas priimti įrodymus, teismas iš esmės nemotyvavo savo sprendimo, tačiau apsiribojo teiginiu, kad garso įrašas pažeidžia teisę į privatumą. Apeliacinės instancijos teismas neįstaišė pirmosios instancijos teismo padaryto proceso teisės normų pažeidimo ir taip pat nepriėmė įrodymų. Apeliacinės instancijos teismas pažeidė CPK 314 straipsnį, nes nepagrįstai netaikė draudimo teikti naujus įrodymus apeliacinės instancijos teisme išlygos ir nepriėmė jų, nors pirmosios instancijos teismas nepagrįstai šiuos įrodymus atsisakė priimti;

3) teismas netinkamai taikė CPK 176 straipsnį, 183 straipsnio 1 dalį, 185 straipsnio 1 dalį nustatytas įrodymų tvirino ir vertinimo taisykles ir CPK 331 straipsnio 4 dalies 3 punktą, nukrypo nuo kasacinio teismo suformuotos šiuo teisės normų aiškinimo ir taikymo praktikos. Teismas vertino tik atsakovų pateiktus rašytinius įrodymus, o ieškovų nurodytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus ignoravo iš esmės jų nevertindami. Nors visuma ieškovų į bylą pateiktų rašytinių įrodymų ir liudytojų parodymų patvirtina, kad yra labiau tikėtina, jog ginčo sandoriai yra apsimestiniai, teismas nepaisė šiuo duomeniu. Apeliacinės instancijos teismas neįvertino įrodymų, prieštaraujančių pirmosios instancijos teismo sprendimui, dėl kurių jis privalėjo pasisakyti ir kuriuos turėjo susieti su byloje nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamo teismo procesinio sprendimo motyvais ir jų pagrindu

padarytomis išvadomis, vertina, kad kasaciniame skunde nekeliamas teisės klausimų, atitinkančių CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Pažymėtina, kad kasaciniame skunde nepakanka nurodyti tik byloje keliamą teisės klausimą, tačiau yra reikalinga pagrįsti ypatingą jo svarbą vienodam teisės aiškinimui ir taikymui. Tačiau kasacinio skundo argumentai nepagrindžia, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas teisės normas, kad toks šių normų aiškinimas turi esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui ir galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo priėmimui (CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punktą). Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu CPK 346 straipsnio ir 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai). Nepriėmus kasacinio skundo, grąžintinas už jį sumokėtas žyminis mokestis (CPK 350 straipsnio 4 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

n u t a r i a :

Atsisakyti priimti kasacinį skundą ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Grąžinti ieškovui ūkininkui N. M. (įmonės registracijos kodas (duomenys neskelbtini)) 2 536 (du tūkstančius penkis šimtus trisdešimt šešis) Eur žyminio mokesčio, sumokėto 2023 m. liepos 7 d. akcinės bendrovės Šiaulių banko mokėjimo nurodymu Nr. 0707134136785.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Alė Bukaviniene

Artūras Driukas

Virgilijus Grabinskas